

Facultade de Ciencias da Educación e do Deporte

Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte

Materias

Curso 1

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P02G050V01101	Anatomía humana: Anatomía humana para o movemento	1c	6
P02G050V01102	Educación: Aprendizaxe e control motor na educación física e o deporte	1c	6
P02G050V01103	Educación: Pedagogía da educación física e o deporte	1c	6
P02G050V01104	Fisioloxía: Fisioloxía do exercicio I	1c	6
P02G050V01105	Xogo motor	1c	6
P02G050V01201	Anatomía humana: Anatomía e kinesiología humana	2c	6
P02G050V01202	Psicoloxía: Psicoloxía da actividade física e o deporte	2c	6
P02G050V01203	Socioloxía: Socioloxía e historia da actividade física e o deporte	2c	6
P02G050V01204	Fundamentos da motricidade	2c	6
P02G050V01205	Fundamentos das actividades de loita	2c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS**Anatomía humana: Anatomía humana para o movemento**

Materia	Anatomía humana: Anatomía humana para o movemento			
Código	P02G050V01101			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Biología funcional e ciencias da saúde			
Coordinador/a	Diz Gómez, José Carlos			
Profesorado	Diz Gómez, José Carlos Padín Iruegas, María Elena			
Correo-e	jcdiz@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias

Código		Tipoloxía
CG1	Conceptualización e identificación do obxecto de estudo das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.	• saber
CG2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.	• saber
CG13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	• saber facer
CE1	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino-aprendizaxe relativos á actividade física e ao deporte con atención ás características individuais e contextuais das persoas	• saber
CE2	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica de actividade física e deporte entre a poboación escolar	• saber • saber facer
CE3	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, na proposta de tarefas nos procesos de ensino-aprendizaxe a través da actividade física e o deporte	• saber • saber facer
CE4	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde dos escolares debido á práctica de actividades físicas inadecuadas	• saber • saber facer
CE8	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, durante o proceso do adestramento deportivo	• saber
CE16	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais ao campo da actividade física e a saúde	• saber

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	CE1 CE2
Conceptualización e identificación do obxecto de estudo da anatomía para o movemento.	CG1 CG2
Adaptación a novas situacións, resolución de problemas e aprendizaxe autónoma.	CG1 CG2
Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da anatomía.	CG2
Coñecemento e comprensión dos factores fisiolóxicos e biomecánicos que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.	CE3 CE4
Coñecemento e comprensión dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	CG13
Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	CG13
Manexo da información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte nas súas diferentes manifestacións.	CE8 CE16
Coñecemento e comprensión dos fundamentos, estruturas e funcións das habilidades e patróns da motricidade humana.	CE16

Contidos

Tema

1. Terminoloxía anatómica	Xeneralidades: citoloxía, histoloxía i embrioloxía humana. Aparato locomotor: testa, colo, tronco e extremidades. Corazón e grandes vasos. Aparato dixestivo. Aparato respiratorio. Aparato xénito-urinario. Estesioloxía. Sistema Nervioso Periférico Craneal. Sistema nervioso da vida autónoma. Sistema Nervioso Central
2. Estrutura xeral do corpo humano	
3. Anatomía do aparato locomotor	
4. Neuroanatomía e esplanoloxía	
Temario práctico	Prácticas de citoloxía e histoloxía. Prácticas de disección i estudo dos distintos tecidos. Identificación de estruturas en modelos anatómicos.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	22.5	38	60.5
Prácticas de laboratorio	30	30	60
Exame de preguntas obxectivas	1.5	28	29.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición dos contidos da materia. Para o seu estudo os alumnos dispoñen en FAITIC das presentacións vistas na clase, así como material complementario, en versión dixital ou papel.
Prácticas de laboratorio	Con estas clases búscase que sirvan ó alumnos para una mellor comprensión e aplicación dos coñecementos teóricos. Tutorización individual ou en grupos pequenos para dudas e consultas. Realización de actividades tuteladas, con técnicas grupais participativas. Exercicios prácticos no laboratorio de Ciencias Morfolóxicas.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas de laboratorio	Aclaración de dúbidas e exposición en grupos reducidos de aspectos específicos da materia. Manexo tutorizado de fontes de información.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Prácticas de laboratorio	Puntuarase tanto a asistencia como a calidade das actividades realizadas nas prácticas. Valoraranse os exercicios realizados, tanto individuais coma grupais. A puntuación global das prácticas poderá supoñer un incremento máximo do 20% da puntuación do examen teórico.	20	CG1 CG2 CG13 CE1 CE2 CE3 CE4 CE8 CE16
Exame de preguntas obxectivas	Exame teórico: Os coñecementos teóricos adquiridos polo alumnos evaluaranse mediante un examen tipo test de 5 opcións sen puntuar negativos. Para aprobar é necesario contestar o 70% das preguntas correctamente.	80	CG1 CG2 CG13 CE1 CE2 CE3 CE4 CE8 CE16

Outros comentarios sobre a Avaliación

De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

Mantéñense os mesmos criterios nas seguintes convocatorias.

As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade: <http://fced.uvigo.es/>

Bibliografía. Fuentes de información

Bibliografía Básica

DRAKE RL. VOGL A., Gray: Anatomía para estudiantes, 3ª ed, Elsevier, 2015,

GILROY AM., Prometheus. Atlas de Anatomía, 2ª ed, Panamericana, 2013,

LIPPERT H, Anatomía. Texto y atlas, 4ª ed, Marban SL, 1999, Madrid

MOORE KL, Anatomía con orientación Clínica., 7ª ed, Lippincott Williams and Wilkins., 2013,

NETTER FH, Atlas de Anatomía Humana, 6ª ed., Masson S.A, 2015, Barcelona

OLSON TR, A.D.A.M. Atlas de Anatomía Humana, Masson-Williams & Wilkins, 1997, Barcelona

PAULSEN F. WASCHKE J., Sobotta atlas de Anatomía Humana, 23ª ed, Elsevier, 2012,

WILLIAMS PL, Gray Anatomía, Elsevier, 1998, Madrid

SCHÜNKE M, Texto y Atlas de Anatomía, 3ªed, Panamericana, 2015,

Bibliografía Complementaria

FAWCETT DW, Tratado de Histología, 11ª ed, Interamericana McGraw Hill, 1989,

WELSCH U, Sobotta. Histología, Panamericana, 2014,

Recomendaciones

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación: Aprendizaxe e control motor na educación física e o deporte**

Materia	Educación: Aprendizaxe e control motor na educación física e o deporte			
Código	P02G050V01102			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS 6	Carácter FB	Curso 1	Cuadrimestre 1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Romo Pérez, Vicente Novo Carballal, Antonio Figueira Rodriguez, Alberto			
Profesorado	Fernández Manero, Daniel Figueira Rodriguez, Alberto Novo Carballal, Antonio Romo Pérez, Vicente			
Correo-e	anovo@uvigo.es vicente@uvigo.es afigueira@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia de Aprendizaxe e Control Motor na Educación Física y o Deporte analiza os procesos de aprendizaxe das condutas motoras, así como todos os aspectos relacionados cos procesos de recepción da información e o seu procesamento, os mecanismos de execución e decisión, e o programa motor.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CG1	Conceptualización e identificación do obxecto de estudo das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.	• saber
CG2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.	• saber
CG5	Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre a estrutura e función do corpo humano.	• saber
CG7	Coñecemento e comprensión dos fundamentos, estruturas e funcións das habilidades e patróns da motricidade humana.	• saber
CG12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.	• saber facer
CG13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	• saber facer
CG14	Manexo da información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte nas súas diferentes manifestacións.	• saber • saber facer
CG24	Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	
CG25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.	• Saber estar / ser
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	• Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecemento e comprensión dos fundamentos, característica e estrutura da aprendizaxe e control motor na Educación Física.	CG1 CG2 CG5 CG7 CG13 CG14 CG24 CG25 CG26

Coñecemento e comprensión do a práctica motriz e dos mecanismos na aprendizaxe motora. Asi como o coñecemento e comprensión dos procesos de adquisición da habilidade motora.	CG1 CG2 CG5 CG7 CG12 CG13 CG14 CG24 CG25 CG26
---	--

Coñecemento e comprensión da avaliación da aprendizaxe motora e da estrutura do programa motor	CG1 CG2 CG5 CG7 CG12 CG13 CG14 CG24 CG25 CG26
--	--

Contidos

Tema	
1. Fundamentos, característica e estrutura da aprendizaxe e control motor na Educación Física	1.1. Comportamento motor: fundamentos, características, estrutura da aprendizaxe. 1.2. Evolución dos campos de estudo da aprendizaxe e control motor. 1.3. Perspectivas teóricas da aprendizaxe motora.
2. A práctica motriz como elemento de aprendizaxe na Educación Física.	2.1. Tipos de práctica. 2.2. Distribución da práctica. 2.3. Transferencia na práctica. 2.4. Variabilidade na práctica.
3. Control motor no ámbito da actividade física e o deporte.	3.1. Bases teóricas do control motor. 3.2. Fisioloxía do control motor. 3.3. Receptores e movemento.
4. Procesos de adquisición da habilidade motora.	4.1. Característica e estrutura da habilidade motriz. b. Dificultade e complexidade. 4.2. Etapas de adquisición da habilidade motriz. 4.3. Atención e aprendizaxe motora. 4.4. Memoria motriz, codificación e esquecemento. 4.5. Transferencia.
5. Mecanismos e avaliación na aprendizaxe motora.	5.1. Modelos do comportamento motor. 5.2. A información na aprendizaxe motora (FB). 5.3. Percepción. 5.4. Decisión. 5.5. Excepción. 5.6. Avaliación da aprendizaxe motora
6. O programa motor.	6.1. Estrutura da programación motora. 6.2. Programa motor e patrón neuromuscular. 6.3. A complexidade motora. 6.4. Tipos de programa motor.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminario	7.5	15	22.5
Prácticas de laboratorio	15	22.5	37.5
Lección maxistral	30	60	90

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Seminario	Realizaranse seminarios para profundar na análise dos mecanismos de feedback, tipos de práctica e o control motor. O alumnado terá que realizar traballos sobre os temas tratados.
Prácticas de laboratorio	Análise de vídeos. Prácticas onde se analizan os mecanismos de aprendizaxe. Prácticas sobre percepción e decisión.

Lección maxistral	O profesor exporá os contidos da materia, aclarando conceptos, clasificacións, técnicas de aplicación, fundamentos, etc.
-------------------	--

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Traballaranse temas monográficos dos contidos, para aclarar e mellorar devanditos conceptos.
Prácticas de laboratorio	Se traballarán de forma práctica os temas teóricos descritos nos contidos, para saber facer e comprender especificamente o temario proposto.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Lección maxistral	Avaliarase cun exame tipo test e/ou pregunta curta. Para superar a materia o alumnado terá que acadar unha calificación mínima de 5 sobre 10 puntos neste apartado.	75	CG1 CG2 CG5 CG7 CG12 CG13 CG14 CG24 CG25 CG26
Seminario	Avaliarase: A calidade dos traballos A participación activa	15	CG1 CG2 CG5 CG7 CG12 CG13 CG14 CG24 CG25 CG26
Prácticas de laboratorio	Avaliarase: A calidade dos traballos A participación activa	10	CG1 CG2 CG5 CG7 CG12 CG13 CG14 CG24 CG25 CG26

Outros comentarios sobre a Avaliación

Gardárase a cualificación de cada un dos apartados anteriores na convocatoria extraordinaria de xullo.

Todo o alumnado, asista ou non ás aulas, ten dereito a ser avaliado.

De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Latash, Neurophysiological Basis of movement, HK, Champaign, 2008
Schmidt & Lee, Motor Control and Learning, HK, Champaign, 2019

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación: Pedagogía da educación física e o deporte**

Materia	Educación: Pedagogía da educación física e o deporte			
Código	P02G050V01103			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS 6	Carácter FB	Curso 1	Cuadrimestre 1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Análise e intervención psicossocioeducativa			
Coordinador/a	Raposeiras Correa, Jose			
Profesorado	Raposeiras Correa, Jose			
Correo-e	joseraposeiras@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A finalidade principal desta materia consiste en adquirir unha visión de conxunto sobre os principais fenómenos e problemas físico/educativos referidos ao seu quefacer profesional, para que o alumnado poida chegar a contemplar os procesos pedagóxicos como accións e feitos humanos que actúan coherentemente nun sistema social: analizar, relacionar e sintetizar os distintos elementos que constitúen estes procesos. Así mesmo preténdese que os alumnos e as alumnas saiban interpretar, ao final de curso, a realidade da educación física e deportiva nas súas dimensións fundamentais: o desenvolvemento da razón e o sentido crítico ó estudar a actividade dos citados procesos e o saber intervir a nivel educativo sobre esa realidade, tendo claro o seu papel como profesionais.			

Competencias

Código	Tipoloxía
CG2 Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.	• saber • saber facer
CG11 Coñecemento e comprensión dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	• saber
CG12 Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.	• saber facer
CG13 Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	• saber • saber facer
CG15 Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino- aprendizaxe relativos á actividade física e do deporte, con atención ás características individuais e contextuais das persoas.	• saber • saber facer
CG16 Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica da actividade física e do deporte.	• saber • saber facer
CG25 Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.	• saber • saber facer
CG26 Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	• Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Capacidade para coñecer e comprender os fundamentos do deporte e da actividade física.	CG2 CG11 CG15
Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino-aprendizaxe relativos á actividade física e ao deporte con atención ás características individuais e contextuais das persoas.	CG2 CG11 CG12 CG13 CG15 CG16 CG25 CG26
Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica de actividade física e deporte entre a poboación escolar	CG11 CG13 CG15 CG16

Capacidade para planificar, desenvolver e avaliar a realización de programas de deporte e actividade física escolar.	CG2 CG11 CG12 CG13 CG15 CG16 CG25 CG26
--	---

Contidos

Tema	
1. A Pedagogía da Actividade Física e o Deporte. Concepto e relacións cos diferentes ámbitos.	- As Ciencias da Actividade Física e do Deporte como ámbito de coñecemento. - Pedagogía da Educación Física e do Deporte.
2. Fundamentos pedagóxicos da Educación Física.	- Concepto de Educación Física. - Os fundamentos da Educación Física: o corpo e o movemento.
3. Pedagogía dos valores e a súa implicación na actividade física e deportiva.	- Os valores na educación. Marco conceptual e consideracións iniciais. - A Educación Física como contexto específico na pedagogía dos valores. - Técnicas para educar en valores. A súa aplicación á Educación Física.
4. A función docente na educación física.	- Docencia en Educación Física. Destrezas e factores de eficacia na aula. - Modelos de ensino-aprendizaxe. - Unha función técnica e especializada.
5. Procesos pedagóxicos de interacción na actividade física e deportiva.	- Aspectos pedagóxicos da actividade física e deportiva.
6. Teorías, paradigmas e correntes pedagóxicas en relación aos procesos de ensino-aprendizaxe na actividade física e o deporte.	- Educación Física: corpo e movemento. - Paradigmas do movemento humano. - Correntes pedagóxicas.
7. O educando	- Elementos constituíntes da educación. Concepto, finalidades e características. - Dimensións e pilares da educación. - A educación formal, non formal e informal.
8. Principios pedagóxicos nos procesos de ensino-aprendizaxe na actividade física e o deporte.	- O lugar da Pedagogía no contexto das Ciencias da Educación Física. - Coñecementos nos que se apoia a docencia en Educación Física. - Ámbitos e contidos da Pedagogía Deportiva.
9. Reflexión e innovación sobre o acto educativo a través da actividade física e o deporte na sociedade actual.	- Aplicacións socioeducativas da actividade física e do deporte: saúde, turismo e benestar, reinserción social, actividades de tempo libre e de lecer, etc.
10. Os estudos do currículo e a súa relación coa actividade física e o deporte.	- Teoría e fonte pedagóxica do currículo. - O currículo da Educación Física. - Competencias e taxonomías.
11. Deporte e educación.	- Bases pedagóxicas para unha Educación Deportiva. - Deporte e cambio social no século XXI.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	45	75
Presentación	2	4	6
Traballo tutelado	15	28	43
Seminario	1	7	8
Resolución de problemas	6	12	18

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	As leccións que conforman o temario desta materia serán elaboradas e presentadas de forma expositiva ao grupo clase, polo profesor. Este centrará a súa intervención preferentemente nos aspectos nucleares de cada unidade didáctica, procurando ofrecer de xeito condensado a información esencial que posibilite obter unha visión panorámica ou de síntese de cada tema, delimitando os conceptos, as ideas e os argumentos nel implicados e relacionándoos cos outros temas do programa. A súa finalidade vai consistir en lograr unha integración dos módulos de contido e os aspectos estruturais que conforman o corpus cognitivo da materia.
Presentación	A exposición por parte do alumnado consiste na presentación dun traballo/tema incluído nos contidos de forma estruturada. O recurso principal será a linguaxe oral, aínda que tamén pode estar acompañado de texto escrito (un PowerPoint). Esta presentación expositiva permitirá extraer os puntos máis importantes dunha ampla gama de información.

Traballo tutelado	Os traballos monográficos de aula terán como cometido a iniciación á investigación. Serán realizados de xeito individual ou en pequeno grupo, mediante o uso das TICs, documentos proporcionados polo profesor, entrevistas ou reunións con profesionais ... A súa finalidade consiste na aplicación práctica de diferentes aspectos que constitúen os contidos da materia. As cuestións máis particulares que non queden plenamente resoltas para algún estudante, poderíanse tratar en horario de titoría.
Seminario	Relacionada coas actividades prácticas desta materia e a elaboración e/ou exposición voluntaria do traballo final, en grupos e seguindo as directrices expostas na plataforma dixital Faitic. Reunións organizadas e programadas ao respecto.
Resolución de problemas	O citado traballo final da materia será especificado polo profesor ao inicio do curso, unha vez feitas as propostas de varias temáticas relacionadas coa actividade física e deportiva e despois das oportunas orientacións, fontes documentais, bibliográficas e de webgrafía.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Presentación	Para a súa preparación, realizarase atención personalizada -previa demanda- nas horas de titoría.
Lección maxistral	Os alumnos e alumnas teñen a posibilidade de presentar as súas dúbidas. O profesor atendendo as súas solicitudes, repasará conceptos, proporá novos exemplos ... Así mesmo, os estudantes poderán revisar a cualificación obtida na proba final escrita e demais traballos que deban presentar, comprobando que ésta se axusta aos criterios de avaliación establecidos na guía docente.
Resolución de problemas	Para a súa elaboración, realizarase atención personalizada a demandas -se procede- nas horas de titoría.
Traballo tutelado	Nestas sesións en grupos reducidos, resolveranse de forma individualizada as dúbidas formuladas polo alumnado, en especial cando sexan comúns a varios alumnos e alumnas ou ilustren un caso interesante. Se a cuestión é máis particular ou non queda resolta para algún estudante, trataríase tamén nas horas de titoría (individual ou grupal).
Seminario	Para asesorar, orientar e informar sobre temáticas a desenvolver á hora de realizar os traballos prácticos. Apoio, seguimento e evolución dos grupos de traballo. Así mesmo aproveitaranse as titorías individuais, para resolver posibles dúbidas relacionadas con aspectos concretos da materia, tanto teóricos como prácticos.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Presentación	Avaliarase a claridade, profundidade e capacidade expositiva oral coa que se presente o traballo, diante da clase. Participación e actitude.	5	CG2 CG12 CG13 CG15 CG25 CG26
Lección maxistral	As sesións maxistrais serán avaliadas mediante unha proba. Esta proba valorará as competencias adquiridas que inclúen preguntas directas sobre algún aspecto concreto do temario. Os alumnos e alumnas deben responder de maneira directa e breve en función dos coñecementos que teñen sobre a materia.	60	CG2 CG11 CG12 CG13 CG15 CG25 CG26
Resolución de problemas	Trátase de traballos sobre contidos específicos -recensións- que aporten actualidade e reflexión crítica ás temáticas. Estes traballos deberán ter uns requisitos de calidade académica e serán abordados polo profesor ao inicio do curso.	15	CG12 CG13 CG15 CG16 CG25 CG26

Traballo tutelado	Versarán sobre aspectos relevantes da Pedagogía da Educación Física e do Deporte. Deberán ter requisitos de calidade académica e serán abordados ao inicio do cuadrimestre polo profesor. Traballos monográficos a modo de iniciación á investigación, en grupos reducidos ou a nivel individual. Avaliarase o contido e a preparación dos materiais pertinentes que aporten calidade á materia, a orixinalidade, presentación ...	17,5	CG2 CG11 CG12 CG13 CG15 CG16 CG25 CG26
Seminario	Avaliarase a súa realización/participación/actitude en relación á elaboración dos traballos por grupos ou a nivel individual, así como a implicación dos distintos membros na realización das tarefas a desenvolver ao longo do curso.	2,5	CG11 CG13 CG16 CG25 CG26

Outros comentarios sobre a Avaliación

Tanto a cualificación dos traballos derivados da resolución de problemas, como a cualificación dos traballos de aula e as presentacións, feitos no seu momento durante o curso, seguirán vixentes na segunda convocatoria ou convocatoria extraordinaria.

A cualificación final da materia resultará da integración das distintas notas. Deberán ser superadas todas as partes (teoría e prácticas) para poder obter una cualificación positiva.

O alumnado non asistente deberá contactar ao inicio do curso co profesor, para coñecer os prazos de entrega das diferentes actividades e traballos solicitados (similares aos realizados polo alumnado asistente).

Todos os alumnos e alumnas, asistan ou non ás aulas, teñen dereito a ser avaliados (mediante un exame -proba escrita- e a entrega dos traballos prácticos obrigatorios, tal e como se expuxo con anterioridade).

De non ter superada a materia na primeira convocatoria (1ª edición), as competencias non adquiridas serán avaliadas na segunda convocatoria (2ª edición de xullo).

As datas oficiais dos exames pódense consultar na Web da Facultade, na seguinte ligazón: www.fcced.uvigo.es/gl

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Arias, J.L., Manual de prácticas de fundamentos pedagógicos del deporte, Guadalupe, 2013, Universidad Católica San Antonio de Murcia

Dosil Díaz, J. (ed.), Ciencias de la actividad física y del deporte, Síntexis, 2003, Madrid

Foro Mundial de Educación, Cultura y Deporte, El Deporte: diálogo universal, Consejo Superior de Deportes, 2004, Madrid

Gil Roales-Nieto, J. y Delgado Noguera, M. A. (comps.), Psicología y Pedagogía de la Actividad Física y el Deporte, Siglo XXI de España, 1994, Madrid

Paredes Ortiz, J., Teoría del deporte, Editorial Wanceulen editorial deportiva, 2003, Sevilla

Piéron, M., Pedagogía de la actividad física y el deporte, Junta de Andalucía, 1988, Sevilla

Prat Grau, Mª., Actitudes, valores y normas en la educación física y el deporte: reflexiones y propuestas didácticas, INDE Publicaciones, 2003, Barcelona

Rodríguez López, J., Deporte y Ciencia: teoría de la actividad física, INDE Publicaciones, 1995, Barcelona

Vázquez, B. (coord.), Bases Educativas de la Actividad Física y del Deporte, Editorial Síntexis, 2001, Madrid

Bibliografía Complementaria

Arnold, P. J., Educación Física, movimiento y curriculum, Morata, 1990, Madrid

Brasileiro, M. D. S., El Deporte y el turismo de litoral: entre los cambios sociales, Universidad de Granada, 2007, Granada

Carranza, M. y Mora, J. M., Educación física y valores: educando en un mundo complejo. 31 propuestas para los centros escolares, Graó, 2003, Barcelona

Castillo Algarra, J., Deporte y reinserción penitenciaria, Consejo Superior de Deportes, 2005, Madrid

Denis, D., El cuerpo enseñado, Editorial Paidós, 1980, Barcelona

Devís Devís, J., Educación Física, deporte y curriculum: investigación y desarrollo curricular, Visor, 1996, Madrid

Devís Devís, J. (coord.), La Educación Física, el Deporte y la Salud en el Siglo XXI, Marfil, 2001, Alcoy (Alicante)

Devís Devís, J. y Peiró Valert, C., Nuevas perspectivas curriculares en educación física: la salud y los juegos modificados, INDE Publicaciones, 1992, Barcelona

Giménez Fuentes-Guerra, F. J. et al., Educación Física y diversidad, Universidad, 2001, Huelva

Gorostiaga Ayestarán, E. y Ibáñez Santos, J., Deporte y Salud, Gobierno de Navarra, 1996, Pamplona

- Izquierdo Moreno, C., El profesor y su mundo: guía para maestros y profesionales de la educación, MAD, 2006, Sevilla
- Latiesa Rodríguez, M. Martos Fernández, P. y Paniza Prados, J. L., Deporte y cambio social en el umbral del siglo XXI, Librerías Deportivas Esteban Sanz, 2001, Madrid
- Mandado Vázquez, A. y Díaz, P., Deporte y Educación: pautas para hacer compatible el rendimiento y el desarrollo integral de los jóvenes deportistas, Revista de Educación Nº 335, 2004,
- McCourt, F., El profesor, Maeva, 2007, Madrid
- Olivera Beltrán, J., Bases pedagógicas para una educación deportiva, Apuntes Educación Física y Deportes Nº 66, 2001, Barcelona
- Pierón, M., Para una enseñanza eficaz de las actividades físico-deportivas, 2ª, INDE Publicaciones, 2005, Barcelona
- Ruíz Omecaña, J. V., Pedagogía de los valores en la Educación Física, Editorial CCS, 2004, Madrid
- Sicilia Camacho, A. y Fernández Balboa, J. M., La otra cara de la enseñanza: la educación física desde una perspectiva crítica, INDE Publicaciones, 2005, Barcelona
- Solar Cubillas, L. V., Pierre de Coubertin : la dimensión pedagógica : la aportación del movimiento olímpico a las pedagogías corporales, Gymnos, 2003, Madrid
- Torreadella-Flix, X., La educación física y la actividad gimnásticodeportiva de las mujeres a partir de la bibliografía especializada del siglo XIX, ARENAL Nº 18, 2011,
- Trilla, J. (coord.), El legado pedagógico del siglo XX para la escuela del siglo XXI, Graó, 2001, Barcelona
- Vázquez, B. y Álvarez Bueno, G., Guía para una educación no sexista, Ministerio de Educación y Ciencia, 1996, Madrid
- Vicente Pedraz, M., Teoría Pedagógica de la Actividad física. Bases epistemológicas, Gymnos, S. A., 1988, Madrid
- Zagalaz Sánchez, Mª L., Corrientes y tendencias de la Educación Física, INDE Publicaciones, 2001, Barcelona

Recomendaciones

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Fisioloxía: Fisioloxía do exercicio I				
Materia	Fisioloxía: Fisioloxía do exercicio I			
Código	P02G050V01104			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Bioloxía funcional e ciencias da saúde Didácticas especiais			
Coordinador/a	Mallo Ferrer, Federico González Matías, Lucas Carmelo			
Profesorado	Conde Sieira, Marta González Matías, Lucas Carmelo Mallo Ferrer, Federico Sánchez Lastra, Miguel Adriano Varela Martínez, Silvia			
Correo-e	fmallo@uvigo.es lucascgm@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia pretende introducir ao alumno nos conceptos básicos da fisioloxía humana que son aplicables ao exercicio e ao deporte.			

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG1	Conceptualización e identificación do obxecto de estudo das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.	• saber
CG2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.	• saber
CG3	Coñecemento e comprensión dos factores fisiolóxicos e biomecánicos que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.	• saber
CG5	Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre a estrutura e función do corpo humano.	• saber
CG10	Coñecemento e comprensión dos fundamentos do deporte.	• saber
CG16	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica da actividade física e do deporte.	• saber facer
CG18	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, aos diferentes campos da actividade física e o deporte.	• saber facer
CG19	Capacidade para avaliar a condición física e prescribir exercicio físico orientado cara á saúde.	• saber facer
CG20	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde da práctica de actividades físicas inadecuadas.	• saber facer

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Conceptualización e identificación do obxecto de estudo das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.	CG1
Capacidade de coñecer e comprender os factores fisiolóxicos e biomecánicos que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.	CG3
Capacidade de comprender os efectos da práctica do exercicio físico sobre a estrutura e función do corpo humano.	CG5
Capacidade de coñecer e comprender os fundamentos do deporte.	CG10
Capacidade de coñecer e comprender a literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.	CG2
Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica da actividade física e o deporte.	CG16
Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, de comportamento e sociais, aos diferentes campos da actividade física e o deporte.	CG18
Capacidade para avaliar a condición física e prescribir exercicio físico orientado cara á saúde.	CG19
Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde da práctica de actividades físicas inadecuadas.	CG20

Contidos	
Tema	

1. Fisioloxía celular e do sistema nervioso.	1) Introducción, historia e aspectos xerais. Significado da Fisioloxía. 2) Membrana plasmática. Características funcionais e transporte. Fenómenos eléctricos de membrana. 3) Fisioloxía da neurona. Organización funcional do sistema nervioso. Comunicación Neuronal: a sinapsis. Neurotransmisores e neurotransmisión 4) Control motor. Sistema nervioso autónomo ou vexetativo
2. Fisioloxía do músculo esquelético.	5) Estrutura e función do músculo estriado. 6) Mecánica da contracción muscular
3. Fisioloxía do sistema endocrino y metabolismo.	7) Sistema endocrino. Neuroendocrinoloxía. 8) Control endocrino do metabolismo
4. Sistemas enerxéticos e valoración fisiolóxica do exercicio.	9) Metabolismo enerxético 10) Valoración fisiolóxica do exercicio

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas de laboratorio	15	15	30
Aprendizaxe baseado en proxectos	0	14	14
Resolución de problemas	0	18	18
Seminario	5	5	10
Lección maxistral	20	40	60
Exame de preguntas obxectivas	3	0	3
Informe de prácticas	0	15	15

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticas de laboratorio	Aplicación práctica dos temas estudados a nivel teórico. Realizaranse diversas prácticas en grupo, para unha maior fixación dos conceptos relacionados co sistema nervioso, a contracción muscular, as vías metabólicas e o control hormonal do exercicio, así como distintas probas de valoración do exercicio.
Aprendizaxe baseado en proxectos	Exercicios prácticos baseados na resolución de problemas a través das TIC.
Resolución de problemas	Formulación, análise, resolución e debate dun problema ou exercicio relacionado cos temas teóricos vistos na aula.
Seminario	Nestas actividades orientarase e guiarase o proceso de aprendizaxe do alumnado a través da discusión en grupo dos temas teóricos explicados na clase.
Lección maxistral	Exposición dos contidos da materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Aprendizaxe baseado en proxectos	Atendérase ao alumno a través da plataforma de teledocencia ou o correo electrónico, ás preguntas e dúbidas expostas durante o desenvolvemento da materia
Seminario	Entrevistas que os alumnos manteñen co profesor da materia para asesoramento/desenvolvemento da actividade da materia e do proceso de aprendizaxe

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Lección maxistral	Probas para a avaliación das competencias adquiridas, que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos, etc.). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	0-80	CG1 CG3 CG18 CG19 CG20

Prácticas de laboratorio	O estudante presenta o resultado obtido na elaboración dun documento sobre a temática da materia.	Aprobado o suspenso.	CG5
	Elaboración dun documento por parte do alumno no que se reflicten as características do traballo levado a cabo. Os alumnos deben describir as tarefas e procedementos desenvolvidos, mostrar os resultados obtidos ou observacións realizadas, así como a análise e tratamento de datos. realizadas, así como a análise e o tratamento de datos.	Podrá suponer un incremento de un 20 por ciento de la nota, una vez superada la teoría, con más de 5 puntos en cada un de los dos parciales	CG10
		20	CG16
			CG18
			CG19
			CG20

Outros comentarios sobre a Avaliación

A realización das prácticas é **obligatoria** e aprobalas é un requisito para aprobar a materia.

A avaliación da teoría será mediante un exame escrito, principalmente preguntas tipo test, aínda que tamén poderá conter preguntas de resposta curta ou preguntas de desenvolvemento dun tema. No caso de dividir a materia en parciais será necesario obter unha puntuación de 5 sobre 10, en cada un dos dous parciais da materia para poder aprobalas.

Na segunda e seguintes convocatorias, se gardará a nota das prácticas, no caso de que estas estivesen aprobadas e, na parte teórica manteranse os mesmos criterios que na primeira convocatoria.

Todo o alumnado, asista ou non ás aulas, ten dereito a ser avaliado, mediante un examen teórico-práctico nas datas oficiais de examen (<http://fcced.uvigo.es/gl/docencia/exames>)

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Berne, Robert M.; Koeppen, Bruce M.; Stanton, Bruce A.; Levy, Matthew N., Berne y Levy, Fisiología, 6ª ed, Elsevier, 2009, Barcelona

Boron, Walter F.; Boulpaep, Emile L., FISIOLÓGÍA MÉDICA, 3ª ed., Elsevier, 2017, Barcelona

McArdle, William D.; Katch, Frank I.; Katch, Victor L., Fisiología del ejercicio : nutrición, rendimiento y salud, 8ª ed., LIPPINCOTT WILLIAMS AND WILKINS. WOLTERS KLUWER H, 2015, L'Hospitalet de Llobregat, Barcelona

Powers, Scott K.; Howley, Edward T., FISIOLÓGÍA DEL EJERCICIO. Teoría y aplicación a la forma física y al rendimiento, 1ª ed, Editorial Paidotribo, S.L, 2014,

Green, Howard J.; Wenger, Howard A; Mac Dougall, Duncan J., EVALUACIÓN FISIOLÓGICA DEL DEPORTISTA, 3ª ed, Editorial Paidotribo, S.L, 2016,

Hall, John E., GUYTON Y HALL. TRATADO DE FISIOLÓGÍA MÉDICA, 13ª ed, Elsevier, 2016, Barcelona

Bernardot, D., Nutrición deportiva avanzada, 2ª ed, Tutor, 2013, Madrid

Bibliografía Complementaria

Kenney, W. Larry; Wilmore, Jack H.; Costill, David L., Fisiología del Deporte y el Ejercicio, 5ª Ed, Panamericana, 2014,

Lopez Chicharro J.; Fernández Vaquero, FISIOLÓGÍA DEL ENTRENAMIENTO AERÓBICO, Panamericana, 2013, Madrid

Wilmore, J. y Costill, D., Fisiología del esfuerzo y del deporte, 6ª. ed., Paidotribo, 2013, Barcelona

Calderon Montero J., Fisiología Humana aplicada a la actividad física., Panamericana, 2012, Madrid

López Chicharro, José, Fisiología del ejercicio., 3ª. ed, Panamericana, 2006, Madrid

Pocock, Gillian, Fisiología humana : la base de la medicina, 2ª ed, Masson, 2005, Barcelona

BEAR, MARK F., Neurociencia : la exploración del cerebro, 3ª ed, Lippincott Williams & Wilkins., 2008, Barcelona

KANDEL, ERIC R., Principios de neurociencia:, 4ª ed, McGraw-Hill Interamericana, 2001,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Fisioloxía: Fisioloxía do exercicio II/P02G050V01401

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Anatomía humana: Anatomía e kinesiología humana/P02G050V01201

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Xogo motor				
Materia	Xogo motor			
Código	P02G050V01105			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	1	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Fernández Manero, Daniel			
Profesorado	Fernández Manero, Daniel			
Correo-e	daniel24@uvigo.es			
Web	http://fatic.uvigo.es/			
Descrición xeral				

Competencias		
Código		Tipoloxía
CG4	Coñecemento e comprensión dos factores comportamentais e sociais que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.	• saber
CG6	Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre os aspectos psicolóxicos e sociais do ser humano.	• saber
CG7	Coñecemento e comprensión dos fundamentos, estruturas e funcións das habilidades e patróns da motricidade humana.	• saber
CG9	Coñecemento e comprensión dos fundamentos do exercicio físico, xogo motor, danza, expresión corporal e actividades na natureza.	• saber
CG10	Coñecemento e comprensión dos fundamentos do deporte.	• saber
CG12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.	• saber • saber facer
CG13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	• saber facer • Saber estar / ser
CG18	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, aos diferentes campos da actividade física e o deporte.	• saber • saber facer
CG24	Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	• saber facer • Saber estar / ser
CG25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.	• saber • saber facer
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CE1	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino-aprendizaxe relativos á actividade física e ao deporte con atención ás características individuais e contextuais das persoas	• saber facer
CE2	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica de actividade física e deporte entre a poboación escolar	• saber facer • Saber estar / ser
CE4	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde dos escolares debido á práctica de actividades físicas inadecuadas	• saber facer • Saber estar / ser
CE6	Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo adecuado para cada tipo de actividade nos procesos de ensino-aprendizaxe a través da actividade física e do deporte	• saber • saber facer

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias

Saber aplicar os coñecementos teórico-prácticos do xogo a diferentes situacións.	CG4 CG6 CG10 CG13 CG26 CE1
Saber identificar e seleccionar xogos en función dos obxectivos didácticos de diferentes tipos de sesións.	CG7 CG9 CG10 CG26 CE6
Ser capaz de reflexionar e desenvolver unha actitude crítica e autónoma na aprendizaxe dos contidos da materia.	CG4 CG7 CG9 CG10 CG13 CG24 CE1 CE6
Adquirir destrezas específicas do docente (animador, adestrador, profesor de E.F, etc.) na presentación de xogos motores e no liderado dun grupo de persoas.	CG4 CG6 CG13 CG24 CG25 CG26
Adquirir actitudes de preparación, anticipación, observación, análise e toma de decisións para mellorar o proceso de ensinanza-aprendizaxe en sesións de xogos motores.	CG7 CG9 CG10 CG13 CG24 CG25 CG26 CE1 CE4 CE6
Contribuír ao fomento da educación non sexista e para a paz.	CG4 CG9 CG10 CG26 CE1 CE2
Manexar adecuadamente as técnicas de traballo e as fontes documentais propias da materia.	CG4 CG7 CG9 CG10 CG12 CE1 CE2 CE6
Ser capaz de traballar en equipo e desenvolver habilidades de liderado.	CG4 CG7 CG10 CG24 CG25 CE1 CE6
Ser capaz de aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais y sociolóxicos o xogo motor.	CG4 CG6 CG7 CG18 CG25

Contidos

Tema

1. Fundamentos teórico-prácticos do xogo motor.	- Historia - Definicións - Clasificacións - Teorías - Características
2. Aspectos didácticos do xogo motor.	- Tipoloxías de sesións lúdicas. - Aspectos básicos da comunicación. - Metodoloxía de presentación e condución de xogos. - Recursos en función dos contextos.
3. Xogos e educación en valores.	- A educación en valores a través do xogo. - Xogos e xoguetes non sexistas. - Xogos e xoguetes de educación para a paz e a diversidade cultural. - Xogos tradicionais.
4. O xogo no medio natural.	- Historia e características. - Tipoloxía de xogos.
5. Xogos tradicionais sen material e con material simple.	- Historia e evolución dos xoguetes e materiais lúdicos. - O xogo motor e a sustentabilidade. - Elaboración de xoguetes e materiais lúdicos con material de refugallo

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Lección maxistral	10	0	10
Traballo tutelado	10	0	10
Prácticas de laboratorio	20	0	20
Aprendizaxe colaborativa	5	5	10
Resolución de problemas	0	15	15
Aprendizaxe baseado en proxectos	3	5	8
Prácticas autónomas a través de TIC	0	8	8
Estudo de casos	0	5	5
Presentación	5	10	15
Exame de preguntas obxectivas	1	8	9
Traballo	5	34	39

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades de introdución da mateia e de diagnóstico inicial sobre os coñecementos do alumnado, así como presentar a materia
Lección maxistral	O profesor exporá os contidos da materia, aclarando conceptos, clasificacións, técnicas de aplicación, fundamentos, etc.
Traballo tutelado	O alumnado participará na aula mediante tarefas de resolución de problemas e propostas/análises/avaliación de actividades relacionadas coa materia.
Prácticas de laboratorio	Trátase de participar activamente nas propostas prácticas desenvolvidas nas instalacións deportivas.
Aprendizaxe colaborativa	Enfoque interactivo de organización do traballo na aula no cal os alumnos/as son responsables da súa aprendizaxe e do dos seus compañeiros/as nunha estratexia de corresponsabilidade para alcanzar metas e incentivos grupales
Resolución de problemas	Resolución de problemas teórico-prácticos
Aprendizaxe baseado en proxectos	Os estudantes levan a cabo a realización dun proxecto nun tempo determinado para resolver un problema ou abordar unha tarefa mediante a planificación, deseño e realización dunha serie de actividades
Prácticas autónomas a través de TIC	Mediante o servizo de teledocencia Fatic/Tema, o alumnado desenvolverá diferenes actividades concretas relacionadas coa materia obxecto de estudo (entrega de exercicios e traballos, etc.).
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución
Presentación	Presentacións e exposicións por parte do alumnado ante o docente e/ou grupo de estudantes dun tema sobre os contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto....Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
--------------	------------

Traballo tutelado	Recoméndase ao alumnado que asista ao horario de tutorías para resolver as dúbidas dos traballos propostos.
Prácticas de laboratorio	Recoméndase ao alumnado que asista ao horario de tutorías para resolver as dúbidas sobre as prácticas.
Presentación	Recoméndase ao alumnado que asista ao horario de tutorías para resolver as dúbidas sobre as presentacións/exposicións teórico-prácticas.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Exame de preguntas obxectivas	Preguntas tipo test	30	CG4 CG6 CG7 CG9 CG10
Traballo	Presentacións/Exposicións Proxectos Traballos de aula Resolución de problemas e/ou exercicios Prácticas de laboratorio	70	CG12 CG13 CG18 CG24 CG25 CG26 CE1 CE2 CE4 CE6

Outros comentarios sobre a Avaliación

Todo o alumnado, asista ou non ás clases, ten dereito a ser avaliado.

Para superar a materia será imprescindible ter aprobada todas as partes, teórica e práctica por separado, cun mínimo de 5 sobre 10.

1ª convocatoria:

Para os alumnos presenciais, aqueles que asistan a un mínimo de 80% de asistencias practicas B, o exame da parte teórica terá un valor de 30% e os traballos teórico-prácticos da parte práctica (exposicións, probas ...) un 70%.

Para os alumnos non presenciais, aqueles que asistan a menos dun 80% de asistencias prácticas B, o exame da parte teórica tendra un valor de 50% e os traballos teórico-prácticos da parte práctica un 50%.

2ª convocatoria:

Gardátese a cualificación das partes aprobadas da 1ª convocatoria.

Os requisitos seran os mesmos que na 1ª convocatoria.

As datas oficiais dos exames pódense consultar na web da facultade no enlace <http://fcced.uvigo.es/é/docencia/examenes>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

- Camerino, O. y Castañer, M., 1001 Ejercicios y juegos de recreación, Paidotribo, 1990, Barcelona
- Palacios, J., Jugar es un derecho. Fundamentos pedagógicos del juego, Xaniño S.L., 1998, A Coruña
- Palacios, J. y Del Castillo, M., Juegos y recreación deportiva: Educación, Cultura y Derecho, FUAC y GIAAS, 2010, A Coruña
- Perez y Verdes, R. y Tabernero Balsa, A., Xogos populares en Galicia, Xunta de Galicia, 1986, A Coruña
- Trigo Aza, E., Juegos motores y creatividad, Paidotribo, 1992, Barcelona
- Trigo Aza, E., Aplicación del juego tradicional en el currículo de educación física, Paidotribo, 1994, Barcelona
- Trigo Aza, E. (Coord.), Fundamentos de la motricidad, Gymnos, 2000, Madrid

Bibliografía Complementaria

Museo virtual do xogo www.museodeljuego.org,
www.museomelga.com,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Actividades físicas de lecer/P02G050V01905

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Lecer e turismo deportivo/P02G050V01701

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Lecer e turismo deportivo/P02G050V01701

Outros comentarios

Es una materia de primer curso

DATOS IDENTIFICATIVOS**Anatomía humana: Anatomía e kinesiología humana**

Materia	Anatomía humana: Anatomía e kinesiología humana			
Código	P02G050V01201			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Viaño Santasmarinas, Jorge Juan Serrano Gómez, Virginia			
Profesorado	Serrano Gómez, Virginia Viaño Santasmarinas, Jorge Juan			
Correo-e	vserrano@uvigo.es jorgeviano@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias

Código		Tipoloxía
CG3	Coñecemento e comprensión dos factores fisiolóxicos e biomecánicos que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.	• saber
CG7	Coñecemento e comprensión dos fundamentos, estruturas e funcións das habilidades e patróns da motricidade humana.	• saber
CG8	Coñecemento e comprensión da estrutura, función e desenvolvemento das diferentes manifestacións da motricidade humana.	• saber
CG11	Coñecemento e comprensión dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	• saber
CG13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	• saber facer
CG14	Manexo da información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte nas súas diferentes manifestacións.	• saber facer
CG18	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, aos diferentes campos da actividade física e o deporte.	• saber facer
CG20	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde da práctica de actividades físicas inadecuadas.	• saber facer
CG23	Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo axeitado para cada tipo de actividade.	• saber facer
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	• saber facer
CE3	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, na proposta de tarefas nos procesos de ensino-aprendizaxe a través da actividade física e o deporte	• saber facer
CE4	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde dos escolares debido á práctica de actividades físicas inadecuadas	• saber

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
O alumno debe ser capaz de coñecer a aplicación do exercicio coa finalidade de desenvolvemento das cualidades *psicofísicas.	CG11 CG13 CG14 CG18 CG20 CG23 CG26 CE3 CE4

O alumno debe ser capaz de comprender a dimensión mecánica e *fisiológica do movemento corporal analizándoo desde os puntos de vista articular e muscular.

CG3
CG7
CG8
CG18
CE3

Contidos

Tema	
Conceptos, clasificacións e tendencias do exercicio físico	Tema 1. Fundamentos e mecánica da realización motriz. Tema 2. O movemento corporal. Descriptores e enfoques na aplicación do exercicio.
Cinesiología Ontogénética	Tema 3. El sistema esquelético, funciones y movimientos articulares. Tema 4. Estructura y acción muscular en los ejercicios.
Análise mecánica do exercicio físico.	Tema 5. Perspectivas analíticas tradicionais vs globais de o corpo e de o movemento e os seus implicacións kinesiolóxicas (p. ex. cadeas musculares, vías anatómicas, etcétera) Tema 6. Análise de a postura e de os movementos aplicando as diferentes perspectivas de o corpo e movemento.
Cinesiología sistemática	Tema 7. As capacidades físicas básicas e as súas implicacións kinesiolóxicas. Tema 8. As capacidades dependentes de o aparello locomotor e os seus implicacións kinesiolóxicas. Tema 9. As capacidades dependentes de os procesos de obtención e utilización de enerxía e as súas implicacións kinesiolóxicas. Tema 10. As capacidades psicomotricies e as súas implicacións kinesiolóxicas.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas de laboratorio	28	25	53
Resolución de problemas	5	5	10
Presentación	1	1	2
Lección maxistral	16	18	34
Exame de preguntas obxectivas	0.5	30	30.5
Práctica de laboratorio	0.5	20	20.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticas de laboratorio	No horario de prácticas de laboratorios desenvolveranse tarefas e exercicios dirixidos polo profesor sobre aspectos presentados nas clases teóricas.
Resolución de problemas	Os conceptos teóricos serán acompañados nas clases teóricas con exercicios e resolución de problemas.
Presentación	Se presentarán estudos de casos para que alumno pueda tener referencias
Lección maxistral	Empregarase a exposición por parte do profesor como medio principal de ensino.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	O alumno disporá dun horario de tutorías para poder solucionar dúbidas concretas sobre os contidos impartidos en clase.
Prácticas de laboratorio	O alumno disporá dun horario de tutorías para poder solucionar dúbidas concretas sobre os contidos prácticos impartidos en clase.
Resolución de problemas	O alumno disporá dun horario de tutorías para poder solucionar dúbidas concretas sobre os problemas e exercicios expostos en clase.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Prácticas de laboratorio	É obrigatorio asistir polo menos ao 80% das prácticas para poder obter unha avaliación positiva	0	CG11 CG14 CG20 CG26 CE3
Resolución de problemas	É obrigatorio realizar todos os exercicios propostos nas clases teóricas e prácticas, e entregalos en tempo e forma. Revisaranse os exercicios entregados polo alumnado. En aqueles exercicios que non cumpran cos criterios de tempo, forma e calidade, pódese esixir, por parte do profesorado, a súa corrección ou mellora para axustarse a devanditos criterios e que computen para a nota deste apartado.	20	CG13 CG14 CG18 CG23 CG26 CE4
Exame de preguntas obxectivas	Realizarase un exame tipo test de resposta única, sobre 5 posibles, tendo en conta que cada 4 erros desconta unha positiva, ou a súa parte proporcional. No exame tipo test deberá obterse unha puntuación mínima de 5 (Escala de 0-10).	80	CG3 CG7 CG8 CG20 CE3 CE4

Outros comentarios sobre a Avaliación

OUTROS COMENTARIOS:

1. Todo o alumnado asista ou non a as aulas, ten dereito a ser evaluado (mediante exame ou segundo estableza a guía docente).
2. As datas oficiais de os exames pódense consultar en a web de a facultade
3. É obrigatorio asistir polo menos a o 80% de as prácticas de laboratorio para poder obter unha avaliación positiva. En o caso de non alcanzar a asistencia mínima indicada (80%) o alumno deberá realizar un exame práctico que evaluará as competencias vinculadas a a mesma e que debe superar con un 5 sobre 10 puntos.
4. É obrigatorio realizar todos os exercicios propostos en as clases teóricas e prácticas, entregándoos en tempo e forma especificados en o seu momento para cada exercicio/tarefa/problema/práctica, etcétera.
5. Realizarase un exame tipo test de resposta única, sobre 5 posibles, tendo en conta que cada 4 respostas erróneas descontará unha positiva, ou o seu parte proporcional. En o exame tipo test deberá obterse unha puntuación mínima de 5 (Escala de 0-10).
6. De non ter superada a materia en a primeira edición ou convocatoria, as competencias non adquiridas serán evaluadas en a 2ª edición ou convocatoria.

2ª EDICIÓN Ou CONVOCATORIA (XULLO)

1. En esta convocatoria ou edición manteranse os mesmos criterios que en a 1ª edición ou convocatoria.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

- Myers, T.W., Vías anatómicas, 3, S.A. ELSEVIER ESPAÑA, 2015,
 Wirhed, R., Athletic Ability and the Anatomy of Motion, 3, Mosby, 2006, London
 Muscolino, J.E., Kinesiology: The Skeletal System and Muscle Function, 3, Mosby, 2016,
 Luttgens, K.; Hamilton, N.; Weimar, W., Kinesiology: Scientific Basis of Human Motion, 12, McGraw-Hill Education, 2011,
 Oatis, C.A., Kinesiology : the mechanics and pathomechanics of human movement, 3, Wolters & Kluger, 2017, Philadelphia
 Enoka, R., Neuromechanics of Human Movement, 5, Human Kinetics, 2015, Champaign
 Neumann, D. A., Kinesiology of the Musculoskeletal System: Foundations for Rehabilitation, 3, Mosby, 2016,

Bibliografía Complementaria

- Ahonen, J., Lahtinen, T., Sandström, Pogliani, G. y Wirhed, R., Kinesiología y anatomía aplicada a la actividad física, 2, Paidotribo, 2014, Badalona
 Hamill, J., Knutzen, K. M., y Derrick, T., Biomecánica. Bases del movimiento humano, 4, Wolters & Kluwer, 2017, Philadelphia
 Trew, M., Everett, T, Fundamentos del movimiento humano, 5, Elsevier Masson, 2006, Barcelona

Luttgens, K and Wells, KF., Kinesiology, CBS College publishing, 1985, USA:
Alter, J.M., Los estiramientos, Paidotribo, 2004, Barcelona
Fucci, S. Benigni, M., y Fornarsari, V., Biomecánica del aparato locomotor aplicado al acondicionamiento muscular, Elsevier, 2003, Madrid
Izquierdo, M., Biomecánica y bases neuromusculares de la actividad física y el deporte., Médica-Panamericana, 2008, Madrid
Lippert, L.S., Anatomía y Cinesiología clínicas, Paidotribo, 2013, Barcelona
Nacleiro, F., Entrenamiento deportivo. Fundamentos y aplicaciones, Médica-Panamericana, 2011, Barcelona
Nitsch, JR., Neumaier, a., Marées, H. & Mester, J., Entrenamiento de la técnica. Contribuciones para un enfoque interdisciplinario, Paidotribo, 2002, Barcelona
VVAA, Kinesiología y anatomía aplicada a la actividad física, Paidotribo, 2001, Barcelona
Knudson, D.V., Qualitative analysis of human movement, 2, Human Kinetics, 2002, Champaign
Zatsiorsky, V. M.; Kraemer, W. J., Science and Practice of Strength Training, 2, Human Kinetics, 2006,
Busquet, L. & Busquet-Vanderheyden, M., Las Cadenas fisiológicas, Paidotribo, 2016, Barcelona
Kreighbaum, E. & Barthels, K., Biomechanics. A Qualitative Approach for Studying Human Movemen, 4, Allyn and Bacon, 1996,
Loudon, Janice K., Manske, Robert, Reiman, Michael, Clinical Mechanics and Kinesiology, 4, Human Kinetics, 2013, Champaign
Jenkins, D. B., Hollinshead's Functional Anatomy of the Limbs and Back, 9, Saunders Elsevier, 2009,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Biomecánica da técnica deportiva/P02G050V01903
Metodoloxía e planificación do adestramento deportivo I/P02G050V01502

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Anatomía humana: Anatomía humana para o movemento/P02G050V01101
Fundamentos da motricidade/P02G050V01204

DATOS IDENTIFICATIVOS**Psicología: Psicología da actividade física e o deporte**

Materia	Psicología: Psicología da actividade física e o deporte			
Código	P02G050V01202			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS 6	Carácter FB	Curso 1	Cuadrimestre 2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Análise e intervención psicossocioeducativa Psicología evolutiva e comunicación			
Coordinador/a	Dosil Díaz, Joaquín Fariña Rivera, Francisca Vázquez Figueiredo, María José			
Profesorado	Dosil Díaz, Joaquín Fariña Rivera, Francisca Vázquez Figueiredo, María José			
Correo-e	jdosil@uvigo.es figueiredo@uvigo.es francisca@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/francisca/			
Descrición xeral	Esta materia amosará, de xeito moi xeral, que é a Psicología e que lle pode achegar ao profesional da actividade física do deporte. Adicando especial atención aos procesos psicolóxicos básicos e psicossociais			

Competencias

Código		Tipoloxía
CG2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CG4	Coñecemento e comprensión dos factores comportamentais e sociais que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.	• saber
CG6	Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre os aspectos psicolóxicos e sociais do ser humano.	• saber
CG7	Coñecemento e comprensión dos fundamentos, estruturas e funcións das habilidades e patróns da motricidade humana.	• saber
CG8	Coñecemento e comprensión da estrutura, función e desenvolvemento das diferentes manifestacións da motricidade humana.	• saber
CG17	Capacidade para planificar, desenvolver e controlar o proceso de adestramento nos seus distintos niveis.	• saber
CG25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CE1	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino-aprendizaxe relativos á actividade física e ao deporte con atención ás características individuais e contextuais das persoas	• saber
CE8	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, durante o proceso do adestramento deportivo	• saber
CE9	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica actividade físico-deportiva na poboación que realiza adestramento deportivo	• saber

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
O estudante terá que coñecer os conceptos e teorías básicas da psicología	CG4 CE1 CE8

O estudante terá que coñecer os aspectos psicolóxicos que incidan no comportamento deportivo, para manexalos e analízalos

CG2
CG6
CG7
CG8
CG17
CG25
CG26
CE9

Contidos

Tema	
Psicoloxía aplicada á actividade física e ol deporte: Conceptos xerais	Introducción a Psicoloxía Conceptos xerais da psicoloxía procesos psicolóxicos básicos: Sensación-Percepción e percepción da dor Atención. Memoria Imaxes mentais Linguaxe e comunicación interpersonal Aprendizaxe Condicionamento clásico. Condicionamento instrumental. Aprendizaxe cognitiva.
O desenvolvemento do deportista. Desenvolvemento do control motor	Desenvolvemento humano Etapas evolutivas. Desenvolvemento cognitivo Desenvolvemento socioafectivo. Desenvolvemento da personalidade. Desenvolvemento e control motor
Análise da conduta deportiva	Variables a analizar na conduta deportiva. Métodos de análise.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	28	0	28
Traballo tutelado	14	0	14
Seminario	11	0	11
Resolución de problemas de forma autónoma	17	7	24
Exame de preguntas obxectivas	2	20	22
Cartafol/dossier	0	20	20
Traballo	10	10	20
Informe de prácticas	9	2	11

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Actividades expositivas de profesor e estudantes. Exposicións, seminarios, presentación de exercicios, traballos ou proxectos a desenvolver
Traballo tutelado	Resolución de exercicios na aula baixo a dirección do profesor
Seminario	Resolución de dúbidas, consulta e seguimento do traballo, en titorías obrigatorias en pequeno grupo
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividades para entregar que terán que facer de xeito individual

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	O alumnado poderá intervir a o longo das sesións maxistrais, para consultar ou aportar calquera información de interese co tema que estése a traballar.
Seminario	O alumnado presentará o traballo realizado dende a titoría anterior, e recibirá orientación para seguir avanzando. Tamén se resolverán as dúbidas que se formulen.
Resolución de problemas de forma autónoma	O alumnado poderá facer todas as consultas que considere precisas para poder desenvolver as tarefas que teña que facer na materia de xeito autónomo.

Probas	Descrición
Traballo	O alumnado recibirá unha atención personalizada, centrada en solucionar todas as dúbidas que poida ter na realización do traballo grupal e individual.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Exame de preguntas obxectivas	Levarase a cabo unha proba tipo test para avaliar os contidos teóricos.	50	CG4 CG6 CG7 CG8 CG17 CG26 CE1 CE8 CE9
Traballo	O alumnado terá que entregar e expoñer dous traballos, que fará en grupo	25	CG2 CG4 CG6 CG7 CG8 CG17 CG25 CG26 CE1 CE8 CE9
Informe de prácticas	O alumnado fará traballos de aula de xeito individual e en grupo, que terá que defender e entregar.	25	CG2 CG4 CG6 CG7 CG8 CG17 CG25 CG26 CE1 CE8 CE9

Outros comentarios sobre a Avaliación

Outros comentarios sobre o proceso de avaliación:

1) A participación en actividades, de carácter complementario, e recomendadas polos docentes da materia serán consideradas na calificación final.

2) Na convocatoria de xullo, o alumnado só se terá que examinar dos contidos e destrezas que non chegou a superar na convocatoria de xuño, ao conservarse a calificación das competencias adquiridas.

3) A calificación final será resultado do nivel de competencia acadado, con relación aos obxectivos da materia, na convocatoria de xuño e xullo.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Dosil, J., *Psicología de la Actividad Física y del Deporte*, Madrid, McGraw-Hill, 2008, 2008

Weinberg, R. y Gould, D., *Fundamentos en Psicología del Deporte*, Madrid, Panamericana, 2006, 2010

Bibliografía Complementaria

- Amigo, I., Fernández, C., y Pérez, M., Manual de Psicología de la Salud, Pirámide, 2003(2ª ed.)
- Bakker, A.B. y Rodríguez-Muñoz A, Introducción a la psicología de la salud ocupacional positiva, *Psicothema*, 24(1), 62-65, 2012
- Cabanach, R.G., Valle, A., Fariña, F., y Arce, R. (Eds), Calidad de vida, bienestar y salud, *Psicoeduca*, 2010
- Cecchini, J.A., González-González, C., Llamedo, R., Sánchez, B., y Rodríguez, C., The impact of cooperative learning on peer relationships, intrinsic motivation and future intentions to do sport., *Psicothema*, 31(2), 163-169., 2019
- Dosil, J. y Garcés, E.J., Ser psicólogo del deporte, Coruña, Netbiblo, 2009, 2009
- Dosil, J. (Ed), El psicólogo del deporte: asesoramiento e intervención, Madrid, Síntesis, 2002, 2005
- Echeburúa, E., y Amor, P.J., Memoria traumática: estrategias de afrontamiento adaptativas e inadaptativas., *Terapia Psicológica*, 37(1), 71-80., 2019
- Fariña, F. y Tortosa, F., Introducción a la Psicología, Promolibro, 2008
- Gantiva, C., Casas, M., Ballén, Y., Sotaquirá, M., y Romo-González, T., Modulación de las respuestas fisiológicas ante estímulos afectivos: una herramienta para investigar procesos psicológicos., *Universitas Psychologica*, 18(1), 1-12., 2019
- García-Caro, M^a, P., Cruz-Quintana, F., Schmidt Río-Valle, J., Muñoz-Vinueva, A., Montoya-Juarez, R., Influencia de las emociones en el juicio clínico de los profesionales de la salud a propósito del diagnóstico de enfermedad terminal, *International Journal of Clinical and Health Psychology*, 10(1), 57-73., 2012
- Gerrig, R. y Zimbardo, P., *Psicología y Vida.*, Prentice Hall, 2005
- Larsen, R., *Psicología de la Personalidad*, McGraw Hill, 2005
- LUZÓN CUESTA, José María,, Compendio de Derecho Penal. Parte especial, Edición 2017. 20ª Ed., Dykinson, 2017, Madrid
- MANZANARES SAMANIEGO, José Luis, Comentarios al Código Penal (Tras las Leyes Orgánicas 1/2015, de 30 de marzo, y 2/2015, de 30 de marzo), *La Ley*, 2016, Madrid
- Méndez, P., y Ángulo, R., El aprendizaje de un instrumento musical como el violín mejor la atención sostenida., *Revista de Psicología*, 27(2), 1-9, 2019
- Morris, Ch., y Maisto, A., *Psicología*, Prentice-Hall, 2010 (13ª ed.)
- Nigel Holt; Andy Bremner; Ed Sutherland; Michael Vliek; Michael Passer; Ronald Smith, *Psychology. The Science Of Mind And Behaviour.*, México: MCGRAW HILL, 2012
- Pic, M.; Lavega-Burgués, P.; Muñoz-Arroyave, V.; March-Llanes, J.; Echeverri-Ramos J.A., Predictive variables of emotional intensity and motivational orientation in the sports initiation of basketball., *Cuadernos de Psicología del Deporte*, 19(1), 241-251, 2019
- Pillado, E. y Fariña, F., *Mediación Familiar. Una nueva visión de la gestión y resolución de conflictos familiares desde la justicia terapéutica*, Valencia: Tirant lo Blanch, 2015
- Puente, A., *Cognición y aprendizaje. Fundamentos psicológicos*, Pirámide, 2003
- Porflitt, F. I., y Rosas-Díaz, R. R., Behind the scene: cognitive benefits of playing a musical instrument. Executive functions, processing speed, fluid intelligence and divided attention/Detrás de la escena: beneficios cognitivos de toca, *Estudios de Psicología*, 1-27., 2019
- Vicente E. Caballo Manrique, V., *Manual para el tratamiento cognitivo-conductual de los trastornos psicológicos*, Madrid: Siglo XXI., 2012
- Ramos, V. J., y Canosa, A. F., La importancia de estimular las redes atencionales en la infancia., *Apuntes de Psicología*, 36(3), 167-172., 2019
- Serna, J., Muñoz, V, Lavega, P., March-Lanes, J., Sáez, U., y Hieleno, R., Influence of motor tasks on the players' modos in basketball., *Revista de Psicología del Deporte*, 26 (1), 37-44., 2017

Recomendaciones

Outros comentarios

Recomendase:

- 1.-Ler, con anterioridade a explicación do docente, o material do tema que se vai a tratar na sesión maxistral; de selo caso anotando as dúbidas para resolvelas na sesión maxistral.
- 2.-Participar activamente nas clases maxistrais, plantexando cuestións sobre os temas tratados.
- 3.-Plantexarlle ao profesor tódalas preguntas/consultas que considere necesarias para comprender os contidos explicados nas sesións maxistrais, así como os procedementos implicados no desenrolo dos traballos asignados polo docente.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Socioloxía: Socioloxía e historia da actividade física e o deporte**

Materia	Socioloxía: Socioloxía e historia da actividade física e o deporte			
Código	P02G050V01203			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS 6	Carácter FB	Curso 1	Cuadrimestre 2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Historia, arte e xeografía Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Rodríguez Teijeiro, Domingo			
Profesorado				
Correo-e				
Web				
Descrición xeral	<p>Desde o punto de vista da historia, os obxectivos xerais que se pretenden alcanzar nesta materia consisten en achegar ao alumno/á o coñecemento dos fundamentos, conceptos, métodos, técnicas de traballo e ferramentas empregados pola ciencia histórica aplicados aos obxectos concretos que representan a actividade física e o deporte, de modo que sexan capaces de comprender que ambos constitúen unha forma específica de práctica que evoluciona ao longo do tempo e en relación coa sociedade concreta na que se desenvolve.</p> <p>A actividade física e o deporte son conceptos diferentes, pero conectados. Actualmente o deporte constitúe un "frito social total", caracterizado por unha complexa rede de relacións con outros subsistemas (cultural, económico, político, etc.). Por iso o deporte non é só unha actividade física, senón que está determinado polos significados sociais que a sociedade lle atribúe a esas prácticas. A Socioloxía, como ciencia do social, ofrece unha serie de teorías e metodoloxías útiles para explicar as relacións entre prácticas físicas, deporte e contorna sociocultural.</p>			

Competencias

Código	Tipoloxía
CG1 Conceptualización e identificación do obxecto de estudo das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.	• saber
CG2 Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.	• saber
CG4 Coñecemento e comprensión dos factores comportamentais e sociais que condicionan a práctica da actividade física e o deporte.	• saber
CG6 Coñecemento e comprensión dos efectos da práctica do exercicio físico sobre os aspectos psicolóxicos e sociais do ser humano.	• saber
CG11 Coñecemento e comprensión dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	• saber
CG12 Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.	• saber • saber facer
CG13 Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	• saber facer • Saber estar / ser
CG25 Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CG26 Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	• saber • saber facer • Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Identificar, enumerar e describir as principais etapas da evolución histórica da Actividad Física e do Deporte e os principais conceptos, variable e perspectivas sociolóxicas (significados, interaccións e institucións).	CG1 CG2
Diferenciar as características que presentan a Actividad Física e o Deporte en relación cos distintos contextos históricos e sociais nos que se manifestan.	CG1 CG4 CG12 CG25 CG26

Relacionar as sinerxias da Actividade física e o Deporte cos novos campos emerxentes de actividade socio-económica.	CG1 CG4 CG12 CG25 CG26
Identificar os valores sociais cos novos significados sociais das prácticas físico-deportivas.	CG1 CG4 CG12 CG25 CG26
Aplicar os principios básicos do razonamiento histórico á actividade física e o deporte: explicación causal e contextualizada, tempo histórico e periodización, cambio e continuidade, etc.	CG4 CG6 CG11 CG12 CG13 CG25 CG26
Discutir e implementar os coñecemento sociolóxicos en programas de actividade físico-deportiva.	CG4 CG6 CG11 CG12 CG13 CG25 CG26

Contidos

Tema	
Introdución teórica e metodolóxica	A actividade física e o deporte como obxectos de estudo da Historia e da Socioloxía. Tempo e tempo histórico. Perspectiva e metodoloxía sociolóxica.
A actividade física a través do tempo	Actividade física e cultura. Actividade física na Antigüidade Clásica. Das prácticas predeportivas ao deporte.
Xénese e desenvolvemento do deporte	Sociedade industrial e deporte. O modelo deportivo inglés. Difusión internacional do deporte.
O Movemento Olímpico	A época do positivismo. O fenómeno da mundialización e as asociacións internacionais. A obra do Barón de Coubertain. A configuración do Movemento Olímpico. Ideoloxía do movemento olímpico.
Sociedad, Cultura, Política y comunicación	Sociedade, cultura, normas e socialización. Significados socioculturais: corpo e xénero. Ideoloxías.
Institución, Estructura, Procesos e desviación	Interacción social e construción social da realidade. Cambio social: modernidade, posmodernidade e globalización. Novos valores e novas prácticas físico-deportivas
Cambio Social e novos valores na sociedade postmoderna	Cambio social. Modernidade e posmodernidade. Globalización. Novos valores e novas prácticas físico-deportivas. Apertura social das actividades físico-deportivas.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	15	45
Resolución de problemas	7	14	21
Seminario	15	22.5	37.5
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	18	19
Informe de prácticas	0	8.5	8.5
Exame de preguntas obxectivas	1	18	19

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto que deberá desenvolver o estudante.
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase utilizar como complemento da lección maxistral.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Resolución de dúbidas sobre a materia explicada nas leccións maxistrais, sobre as lecturas recomendadas para a preparación das clases prácticas e seminarios. Resolución de dúbidas e problemas que poidan xurdir a medida que se desenvolva a elaboración do traballo. Calquera outro tipo de dúbida ou problema que poida formular o alumno/a.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Exame de preguntas de desenvolvemento	Exame en forma de ensaio sobre os contidos da materia.	25	CG1
	Resultados do Aprendizaxe: Identificar, enumerar e describir as principais etapas da evolución histórica da Actividad Física e do Deporte e os principios conceptos, variable e perspectivas sociolóxicas. Relacionar as sinerxias da Actividad física e o Deporte cos novos campos emerxentes de actividade socio-económica. Identificar os valores sociais cos novos significados sociais das prácticas físico-deportivas. Diferenciar as características que presentan a Actividad Física e o Deporte en relación cos distintos contextos históricos e sociais nos que se manifestan.		CG2 CG4 CG12 CG25 CG26
Informe de prácticas	Informes, memorias ou exercicios realizados nas clases prácticas e seminarios. Diferenciar as características que presentan a Actividad Física e o Deporte en relación cos distintos contextos históricos e sociais nos que se manifestan. Relacionar as sinerxias da Actividad física e o Deporte cos novos campos emerxentes de actividade socio-económica. Identificar os valores sociais cos novos significados sociais das prácticas físico-deportivas. Discutir e implementar os coñecemento sociolóxicos en programas de actividade físico-deportiva. Aplicar os principios básicos do razonamiento histórico á actividade física e o deporte: explicación causal e contextualizada, tempo histórico e periodización, cambio e continuidade, etc.	50	CG4 CG6 CG11 CG12 CG13 CG25 CG26

Exame de preguntas obxectivas	Exame tipo test sobre os contidos da materia. Resultados do Aprendizaxe:	25	CG1 CG2 CG4 CG12 CG25 CG26
	Identificar, enumerar e describir as principais etapas da evolución histórica da Actividad Física e do Deporte e os principais conceptos, variable e perspectivas sociolóxicas.		
	Relacionar as sinerxias da Actividad física e o Deporte cos novos campos emerxentes de actividade socio-económica.		
	Identificar os valores sociais cos novos significados sociais das prácticas físico-deportivas.		
	Diferenciar as características que presentan a Actividad Física e o Deporte en relación cos distintos contextos históricos e sociais nos que se manifestan.		

Outros comentarios sobre a Avaliación

Avaliación continua a través do seguimento do alumnado e da exposición de traballos. Aviación global do proceso de aprendizaxe e adquisición de competencias e coñecementos.

Valorarase a calidade das actividades realizadas e o grao de participación e implicación. En concreto, a precisión conceptual, o nivel de elaboración de ideas, a crítica fundamentada, a organización persoal de ideas e contidos, a coherencia no discurso, a claridade expositiva, o coidado nos aspectos formais académicos e de presentación, o emprego de recursos metodolóxicos e materias.

No caso de alumnos non asistentes, deberán xustificar adecuadamente a causa ao comezo do cuadrimestre. Deberán realizar as mesmas probas, mais de maneira individual e non se terá en conta para a súa cualificación a presencialidade e participación.

De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas será avaliadas na convocatoria de xullo. Para superar a materia deberá obterse como mínimo un 5 (aprobado) nas dúas partes de que consta (Historia e Socioloxía). No caso de suspender unha parte na convocatoria de xullo no seguinte curso deberá cursarse de novo a totalidade da materia.

As datas oficiais de exam poden consultarse na páxina web da Facultade, no apartado "Organización Académica".

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

García Ferrando, M.; Puig Barata, N.; Lagardera Otero, F. et al, Sociología del deporte, 4ª, Alianza, 2017, Madrid

Coakley & Dunning, Handbook of Sport Studies, 1ª, Sage, 2016, London

Giulianotti, R., Sport: A critical sociology, 2ª, John Wiley & Sons, 2016, Hoboken

Mandell, R.D., Historia cultural del deporte, 1ª, Bellaterra, 2006, Barcelona

Salvador, J., El deporte en Occidente. Historia, Cultura y Política, 1ª, Cátedra, 2006, Madrid

Bibliografía Complementaria

Mason, T., El deporte en Gran Bretaña, 1ª, Aranzadi, 1994, Madrid

Elias, N. y Dunning, E., Deporte y ocio en el proceso de civilización, 1ª, Fondo de Cultura Económica, 1991, México

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Fundamentos da motricidade**

Materia	Fundamentos da motricidade			
Código	P02G050V01204			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	1	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Rey Eiras, Ezequiel García Ordóñez, Enrique Novo Carballal, Antonio			
Profesorado	García Ordóñez, Enrique Novo Carballal, Antonio Rey Eiras, Ezequiel			
Correo-e	anovo@uvigo.es zequirey@uvigo.es kikewp@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Na materia Fundamentos da Motricidade analizaremos os aspectos máis relevantes da motricidade humana, tendo en conta o corpo en movemento que interacciona cos obxectos e suxeitos do espazo de acción; prestarase especial atención ás habilidades perpectivo-motrices e ás habilidades motrices básicas.			

Competencias

Código		Tipoloxía
CG2	Coñecemento e comprensión da literatura científica do ámbito da actividade física e o deporte.	• saber
CG8	Coñecemento e comprensión da estrutura, función e desenvolvemento das diferentes manifestacións da motricidade humana.	• saber
CG11	Coñecemento e comprensión dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	• saber • Saber estar / ser
CG12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.	• saber facer
CG13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	• saber facer • Saber estar / ser
CG15	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino- aprendizaxe relativos á actividade física e do deporte, con atención ás características individuais e contextuais das persoas.	• saber • saber facer
CG25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.	• saber facer • Saber estar / ser
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	• saber facer • Saber estar / ser

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Demostrar comprensión da literatura científica relacionada coas manifestacións da motricidade humana no ámbito da actividade física e o deporte.	CG2 CG8
Ser capaz de deseñar, desenvolver e avaliar procesos de ensino □ aprendizaxe relativos aos fundamentos da motricidade con atención ás características individuais e contextuais das persoas.	CG11 CG12 CG13 CG15 CG25 CG26

Contidos

Tema	
1.- Clasificacións e/ou taxonomías dos fundamentos da motricidade.	Clasificacións e/ou taxonomías dos fundamentos da motricidade

2.- Fundamentos, características e estrutura das capacidades perceptivo-motrices no ámbito da actividade física e o deporte: corporalidade, espacialidade, temporalidade e as súas manifestacións derivadas.	Corporalidade, espacialidade, temporalidade e as súas manifestacións derivadas
3.- Fundamentos, características e estrutura das habilidades motrices no ámbito da actividade física e o deporte.	Habilidades motrices básicas.
4.- Principios, tendencias e recursos prácticos en distintos ámbitos de aplicación das manifestacións da motricidade.	Manifestacións da motricidade.
5.- Deseño de propostas, intervención e análise en relación coas capacidades perceptivo-motrices e as habilidades motrices.	Capacidades perceptivo-motrices e habilidades motrices.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	10	20	30
Resolución de problemas	4	4	8
Traballo tutelado	6.6	26.4	33
Prácticas de laboratorio	30	45	75
Actividades introductorias	2	2	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos aspectos máis importantes de cada tema, explicando conceptos, clasificacións, técnicas...etc.
Resolución de problemas	O alumnado en base ás premisas expostas previamente pola docente, busca solucións, fai propostas ou resolve supostos prácticos.
Traballo tutelado	Traballos do alumnado a partir dun tema concreto relacionado cos contidos prácticos da materia. Poden ser individuais ou en grupo (innovación educativa, coreografía, etc.).
Prácticas de laboratorio	Sesións prácticas da materia que se realizan nunha instalación deportiva.
Actividades introductorias	Exposición previa de aspectos introductorios, fundamentais ou básicos da materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Elaboración de supostos prácticos de carácter grupal.
Traballo tutelado	Elaboración e discusión de supostos teórico-prácticos de carácter individual

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Lección maxistral	Exame tipo test e/ou pregunta curta	70	CG2 CG8
Resolución de problemas	Avaliarase o traballo entregado pola/o estudante sobre os exercicios propostos. Valorarase a calidade, a coherencia, os aspectos formais, etc. Este apartado formará parte da avaliación dependendo da marcha do curso, podendo chegar a valer ata un 10% da nota final, o que faría que o exame valesse un 40% se a docente decide aplicar este criterio de avaliación.	0	CG11 CG12 CG13 CG15 CG25 CG26
Traballo tutelado	Avaliaranse os traballos realizados mediante unha ficha de avaliación. Valoraranse distintos aspectos dependendo do traballo en cuestión, como a participación, a calidade de traballo, a progresión, etc.	20	CG2 CG8 CG11 CG12 CG13 CG15 CG25 CG26

Prácticas de laboratorio	Participación activa nas clases prácticas avaliada mediante unha ficha de control	10	CG2 CG8 CG11 CG13 CG15 CG25 CG26
--------------------------	---	----	--

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia en primeira convocatoria e de maneira continua, o alumnado ha de aprobar a parte práctica (50%) tal e como se describiu no apartado de probas (traballos de aula e prácticas de laboratorio). Tamén se someterá a un exame da parte teórica (50%) o día oficial do exame. É imprescindible aprobar ambas as partes, teórica e práctica, para superar a materia. En Resolución de problemas e/ou exercicios:

Avaliarase o traballo entregado pola/o estudante sobre os exercicios propostos. Valorarase a calidade, a coherencia, os aspectos formais, etc. Este apartado formará parte da avaliación dependendo da marcha do curso, podendo chegar a valer ata un 10% da nota final.

Quen non cumpra cos requisitos da práctica de forma continua, presentarase a segunda edición a unha avaliación consistente en:

a) exame sobre a parte teórica da materia: 5 puntos

b) exame sobre a parte práctica da materia: 5 puntos. É imprescindible aprobar tanto o apartado a) como o b) para superar a materia.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Batalla, A., Habilidades motrices, INDE, 2000, Barcelona

Blández, J., La asignatura de Educación Física de Base y una propuesta de adaptación al Espacio Europeo de Educación Superior, INDE, 2005, Barcelona

Castañer, M. y Camerino, O., Manifestaciones básicas de la motricidad, Edicions de la Universitat de Lleida, 2006, Lleida

Da Fonseca, V., Estudio y génesis de la psicomotricidad, INDE, 2000, Barcelona

Gallahue, D.L. and Cleland-Donnelly, F., Developmental physical education for all children, Human Kinetics, 2007, Champaign, IL

Graham, G. and Parker, M., Children moving, McGraw-Hill, 2013,

Le Boulch, J., El movimiento en el desarrollo de la persona, Paidotribo, 1997, Barcelona

Malina, R.M., Bouchard, C., and Bar-Or, O, Growth, maturation, and physical activity, Human Kinetics, 2004, Champaign, IL

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Didáctica dos procesos de ensino-aprendizaxe na actividade física e o deporte I/P02G050V01501

Didáctica dos procesos de ensino-aprendizaxe na actividade física e o deporte II/P02G050V01603

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Aprendizaxe e control motor na educación física e o deporte/P02G050V01102

DATOS IDENTIFICATIVOS**Fundamentos das actividades de loita**

Materia	Fundamentos das actividades de loita			
Código	P02G050V01205			
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	1	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Gutierrez Santiago, Alfonso			
Profesorado	Gutierrez Santiago, Alfonso			
Correo-e	ags@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia «Fundamentos das actividades de loita» impártese no segundo cuadrimestre do primeiro curso do Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte.			

Nesta materia proporciónase unha visión xeral dos deportes e actividades de loita. Desde unha perspectiva teórica, abórdanse as diferentes concepcións actuais máis significativas referentes ao ámbito dos deportes de loita desde un punto de vista xeral e, desde unha perspectiva práctica, realízase un percorrido a través dos deportes de loita con agarre, facendo especial fincapé no judo.

Así mesmo, esta materia é fundamental dentro do plan de estudos da titulación impartida na Universidade de Vigo, posto que é a única, dentro deste, onde o alumnado ten a oportunidade de obter os coñecementos necesarios sobre o ámbito dos deportes de loita, imprescindibles na formación dun Graduado en Ciencias da Actividade Física e do Deporte.

Competencias

Código		Tipoloxía
CG7	Coñecemento e comprensión dos fundamentos, estruturas e funcións das habilidades e patróns da motricidade humana.	• saber • saber facer
CG10	Coñecemento e comprensión dos fundamentos do deporte.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CG12	Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das Ciencias da Actividade Física e do Deporte.	• saber facer
CG13	Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	• Saber estar / ser
CG14	Manexo da información científica básica aplicada á actividade física e ao deporte nas súas diferentes manifestacións.	• saber • saber facer
CG15	Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino- aprendizaxe relativos á actividade física e do deporte, con atención ás características individuais e contextuais das persoas.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CG16	Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica da actividade física e do deporte.	• saber • Saber estar / ser
CG18	Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, aos diferentes campos da actividade física e o deporte.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CG20	Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde da práctica de actividades físicas inadecuadas.	• saber • saber facer
CG23	Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo axeitado para cada tipo de actividade.	• saber • saber facer • Saber estar / ser
CG24	Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	• saber facer • Saber estar / ser
CG25	Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.	• Saber estar / ser
CG26	Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	• saber • saber facer

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

Coñecemento e comprensión dos fundamentos, estruturas e funcións das habilidades motrices básicas das actividades de loita.	CG7
Coñecemento e comprensión dos fundamentos do judo e as actividades de loita.	CG10
Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das actividades de loita.	CG12
Adaptación a novas situacións, resolución de problemas e aprendizaxe autónoma.	CG26
Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.	CG25
Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	CG13
Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	CG24
Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino-aprendizaxe relativos ás actividades de loita, con atención ás características individuais e contextuais das persoas.	CG15
Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica das actividades de loita.	CG16
Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais ao ámbito do judo e das actividades de loita.	CG18
Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde da práctica de actividades de loita de forma inadecuada.	CG20
Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo adecuado para as actividades de loita.	CG23
Utilización da información científica básica aplicada ao ámbito do judo e das actividades de loita.	CG14

Contidos

Tema

BREVE DESCRICIÓN DOS CONTIDOS DA MEMORIA DE VERIFICACIÓN DO GRAO:

1. Fundamentación teórica das actividades de loita.
2. Fundamentos técnico-tácticos e didácticos do judo e as actividades de loita.
3. Estrutura formal e funcional do judo e as actividades de loita.
4. O proceso de iniciación deportiva ao judo.

DESENVOLVEMENTO DOS CONTIDOS:

Son seis bloques temáticos (A, B ... F). En cada un dos seguintes bloques temáticos, ao final do mesmo e entre paréntese, sinalaremos mediante o correspondente número -1,2,3,4- a cal ou cales dos contidos da memoria de verificación fai especial referencia.

A) Evolución histórica dos deportes de loita (1).

Descrición: nesta área temática realízase un percorrido a través das diferentes etapas históricas que sufriu a loita, desde a época primitiva, pasando polas civilizacións arcaicas, o mundo clásico, a idade media, etc., ata chegar á actualidade.

Contidos:

- Breve aproximación á loita noutras civilizacións.
- A loita nas civilizacións arcaicas.
- A loita no mundo clásico I: a loita en Grecia.
- A loita no mundo clásico II: a loita en Roma.
- A loita na Idade Media e na Idade Moderna.

B) O proceso de institucionalización deportiva das actividades de loita e das artes marciais xaponesas (1-2-3-4).

Descrición: Explícase cal foi o proceso de deportivización que experimentaron as loitas ata chegar á súa plena institucionalización, realizando especial fincapé en disciplinas luctatorias como o judo. Resúmese a evolución sufrida polo judo desde a súa orixe ata a actualidade. Abórdanse os inicios do judo como unha forma de defensa persoal -ju jutsu-, efectuando unha aplicación práctica das técnicas máis relevantes do judo ás situacións máis cotiás de defensa persoal. Como colofón do devandito proceso de deportivización preséntase o regulamento arbitral do judo. Se conceptualizan e caracterizan as artes marciais xaponesas, analizando o cambio sufrido ata o seu deportivización, é dicir, a transformación do Bujutsu en Budo.

Contidos:

- A loita na Época Contemporánea.
- O judo. A súa evolución.
- Iniciación ao Ju Jutsu.
- Regulamento arbitral de judo.
- As artes marciais: concepto e caracterización. As artes marciais xaponesas como educación espiritual: o seu cambio en occidente -a deportivización-.

C) Caracterización e concepto dos deportes de loita (1-3).

Descrición: este bloque temático está destinado a efectuar unha acotación conceptual da loita, aclarando termos que, a priori, poderían parecer idénticos para, posteriormente, establecer cales son as características comúns dos diferentes deportes de loita.

Contidos:

- Acotación conceptual da loita: aclaracións terminolóxicas.
- Características comúns dos deportes de loita.

D) Clasificación dos deportes de loita e das técnicas (1-2-3-4).

Descrición: nesta área temática abórdanse a diversidade de clasificacións dos deportes de loita en función das distintas correntes doctrinais máis relevantes. Efectúase unha revisión das clasificacións técnicas máis importantes para, finalmente, realizar unha comparación entre as técnicas utilizadas en distintos deportes de loita con agarre, desde as formas de proxectar ao adversario contra o chan ata as formas de control ao adversario.

Contidos:

- Clasificación dos deportes de loita.
- As clasificacións da técnica en judo. Comparativa técnica entre diferentes deportes de loita con agarre.

E) Deportes de loita. Xeneralidades (1-2-4).

Descrición: neste bloque temático abórdanse os aspectos máis relevantes sobre o cerimonial característico dos deportes de loita. Ademais, realizaremos un achegamento ás habilidades motrices luctatorias.

Contidos:

- Deportes de loita. O seu cerimonial.
- As habilidades motrices luctatorias.

F) Fundamentos (Kihon) (1-2-3-4).

Descrición: nesta área temática abordaremos fundamentos dos deportes de loita tan relevantes como o saúdo, a postura, o agarre, as caídas e as fases da técnica.

Contidos:

- O saúdo (Rei).
- A postura (Shisei).
- As caídas (Ukemi).
- O agarre (Kumikata) e as fases da técnica.

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas de laboratorio	30	45	75
Seminario	0	15	15
Lección maxistral	22.5	33.75	56.25
Exame de preguntas obxectivas	1	1.5	2.5
Práctica de laboratorio	0.5	0.75	1.25

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense en espazos especiais con equipamento especializado (tatami).
Seminario	Consultas que o alumno mantén co profesorado da materia no tatami para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto que vai realizar o estudante.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	A atención personalizada do alumnado realizarase tanto durante o desenvolvemento das sesións de aula como posteriormente no despacho.
Prácticas de laboratorio	A atención personalizada do alumnado realizarase tanto durante o desenvolvemento das sesións de laboratorio no tatami como posteriormente no despacho.
Seminario	A atención personalizada do alumnado nas tutorías en grupo é especialmente práctica e desenvólvese a demanda do alumnado (de forma individualizada, por parellas, ou en pequenos grupos).

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas

Prácticas de laboratorio	<p>A avaliación da docencia práctica realizarase de forma continua mediante o control da asistencia do alumnado.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Coñecemento e comprensión dos fundamentos, estruturas e funcións das habilidades motrices básicas das actividades de loita. - Coñecemento e comprensión dos fundamentos do judo e as actividades de loita. - Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das actividades de loita. - Adaptación a novas situacións, resolución de problemas e aprendizaxe autónoma. - Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo. - Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional. - Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional. - Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino-aprendizaxe relativos ás actividades de loita, con atención ás características individuais e contextuais das persoas. - Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica das actividades de loita. - Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, ao ámbito do judo e das actividades de loita. - Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde da práctica de actividades de loita de forma inadecuada. - Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo adecuado para as actividades de loita. 	Es necesario asistir al 80 por ciento de las prácticas	CG7 CG10 CG12 CG13 CG15 CG16 CG18 CG20 CG23 CG24 CG25 CG26
--------------------------	--	--	---

Exame de preguntas obxectivas	<p>Exame tipo test ou verdadeiro/falso.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Coñecemento e comprensión dos fundamentos, estruturas e funcións das habilidades motrices básicas das actividades de loita. - Coñecemento e comprensión dos fundamentos do judo e as actividades de loita. - Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das actividades de loita. - Adaptación a novas situacións, resolución de problemas e aprendizaxe autónoma. - Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo. - Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional. - Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, ao ámbito do judo e das actividades de loita. - Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo adecuado para as actividades de loita. - Utilización da información científica básica aplicada ao ámbito do judo e das actividades de loita. 	42	<p>CG7 CG10 CG12 CG13 CG14 CG18 CG23 CG25 CG26</p>
Práctica de laboratorio	<p>Exame oral e práctico no tatami.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Coñecemento e comprensión dos fundamentos, estruturas e funcións das habilidades motrices básicas das actividades de loita. - Coñecemento e comprensión dos fundamentos do judo e as actividades de loita. - Aplicación das tecnoloxías da información e comunicación (TIC) ao ámbito das actividades de loita. - Adaptación a novas situacións, resolución de problemas e aprendizaxe autónoma. - Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo. - Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional. - Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional. - Capacidade para deseñar, desenvolver e avaliar os procesos de ensino-aprendizaxe relativos ás actividades de loita, con atención ás características individuais e contextuais das persoas. - Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos de práctica das actividades de loita. - Capacidade para aplicar os principios fisiolóxicos, biomecánicos, comportamentais e sociais, ao ámbito do judo e das actividades de loita. - Capacidade para identificar os riscos que se derivan para a saúde da práctica de actividades de loita de forma inadecuada. - Capacidade para seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo adecuado para as actividades de loita. 	58	<p>CG7 CG10 CG12 CG13 CG15 CG16 CG18 CG20 CG23 CG24 CG25 CG26</p>

Outros comentarios sobre a Avaliación

Probas de tipo test: obter un cinco sobre dez no exame correspondente.

A avaliación da docencia teórica realizarase mediante unha proba final escrita correspondente aos temas impartidos durante o curso: exame tipo test ou verdadeiro/falso.

Probas prácticas: obter un cinco sobre dez no exame teórico-práctico oral correspondente. Asistencia ao 80% das prácticas.

A avaliación da docencia de laboratorios realizarase de forma continua mediante o control da asistencia do alumnado (é necesario asistir ao 80% das clases prácticas), e tamén se efectuará unha proba práctica final (exame oral) correspondente aos temas impartidos durante o curso.

A **cualificación final** obterase realizando unha media ponderada dos dous exames superados. No caso de que soamente se supere un dos dous exames, a cualificación positiva (do exame superado) conservarase unicamente ata a seguinte convocatoria de xuño-xullo.

As cualificacións de cada convocatoria serán **publicadas** en FAITIC, onde se indicarán as datas de revisión dos exames.

As **datas oficiais dos exames** poden consultarse na web da facultade no espazo "Docencia. Exames. Curso 2019-2020".

Aplicaranse os mesmos criterios de avaliación para o **RESTO DE CONVOCATORIAS**. De non ter superada a materia, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Taira, Shu, La esencia del judo (Tomo I), 2ª edición, Satori, 2014, Gijón

Taira, Shu, La esencia del judo (Tomo I), 1ª Edición, Satori, 2009, Gijón

Taira, Shu, Judo (I), 1ª Edición, COE, 1992, Madrid

Villamón, Miguel (dir.), Introducción al judo, 1ª Edición, Hispano-Europea, 1999, Barcelona

Kano, Jigor, Judo Kodokan, 1ª Edición, Eyras, 1989, Madrid

Kodokan Judo, Nage Waza -various techniques and their names-, 1ª Edición, Kodokan, 200-?, Tokyo

Kodokan Judo, Katame Waza -various techniques and their names-, 1ª Edición, Kodokan, 200-?, Tokyo

Bibliografía Complementaria

Adams, N., Los agarres, 1ª Edición, Paidotribo, 1992, Barcelona

Amador, F.; Castro, U. y Álamo, J.M., Luchas, deportes de combate y juegos tradicionales, 1ª Edición, Gymnos, 1997, Madrid

Burger, R., Judo, 1ª Edición, ADELEF, 1989, Madrid

Camerino, O.; Prieto, I.; Lapresa, D.; Gutiérrez-Santiago, A. y Hílano, R., Detección de T-patterns en la observación de deportes de combate, 2014, Revista de psicología del deporte, 23(1), 147-155

Castarlenas, J.LI. y Peré Molina, J., El judo en la educación física escolar. Unidades didácticas, 1ª Edición, Hispano Europea, 2002, Barcelona

Draeger, D.F., Modern Bujutsu & Budo. The martial arts and ways of Japan. Volume 3, 1ª Edición, Weatherhill, 1996, Nueva York

Durantez, C., Las Olimpiadas Griegas, 1ª Edición, Delegación Nacional de Educación Física y Deportes, 1977, Pamplona

Federación Española de Lucha-Comité Nacional de Sambo, énicas de Sambo. Programa oficial hasta cinturón negro, 1ª Edición, Esteban Sanz, 1997, Madrid

Franco Sarabia, F., Cinturón negro de judo: programa oficial, 1ª Edición, Esteban Sanz Martínez, 1985, Madrid

Frederic, L., Diccionario ilustrado de las artes marciales, 1ª Edición, Eyras, 1989, Madrid

García Romero, F., Los Juegos Olímpicos y el deporte en Grecia, 1ª Edición, AUSA, 1992, Sabadell

Gutiérrez Santiago, A., La iniciación deportiva para personas con ceguera y deficiencia visual, 1ª Edición, Aljibe, 2011, Málaga

Gutiérrez Santiago, A. y Maceira Gago, A., Deportes de loita, 1ª Edición, Igapepsa, 2003, Santiago de Compostela

Gutiérrez Santiago, A. y Prieto Lage, I., Errores en el modelo técnico deportivo en la iniciación al Judo: Morote Seoi Nague, 2006, Revista de Educación Física: Renovar la teoría y práctica, 102, 29-33

Gutiérrez Santiago, A. y Prieto Lage, I., Ippon Seoi Nague vs. Morote Seoi Nague. Los 10 puntos básicos para su utilización en el proceso de enseñanza-aprendizaje desde la perspectiva del error, 2007, Revista de Educación Física: Renovar la teoría y práctica, 105, 19-24

Gutiérrez Santiago, A. y Prieto Lage, I., Las claves en el proceso de enseñanza-aprendizaje de la técnica de judo desde la perspectiva del error: O Soto Gari vs. O Soto Guruma, 2007, Motricidad. European Journal of Human Movement, 18, 93-110

Gutiérrez, Alfonso y Prieto, Iván, Teoría y praxis del juego en las actividades de lucha, 1ª Edición, Wanceulen, 2008, Sevilla

Gutiérrez-Santiago, A., Prieto, I., Camerino, O. y Anguera, M.T., Sequences of errors in the judo throw Morote Seoi Nage and their relationship to the learning process, 2013, Proceedings of the Institution of Mechanical Engineers (Part P): Journal of Sports Engineering and Technology, 227(1), 57-63

- Gutiérrez, A., Prieto, I., Cancela, J.M., Most frequent errors in judo Uki Goshi technique and the existing relations among them analysed through T-Patterns, 2009, *Journal of Sports Science and Medicine*, 8(CSSI 3), 36-46
- Gutiérrez-Santiago, A., Prieto, I., Cancela, J.M., Ayán, C., Análisis del error en la técnica de judo Koshi guruma mediante T-Patterns, 2014, *Revista Internacional de Medicina y Ciencias de la Actividad Física y del Deporte*, 14(55), 393-407
- Huelí, J.M., *Judo: la actividad física y deportiva extraescolar en los centros educativos*, 1ª Edición, Consejo Superior de Deportes, 2000, Madrid
- Inman, R., *Judo. Las técnicas de los campeones de combate*, 1ª Edición, Madrid, 1989, Eyras
- Inogai, T. y Habersetzer, R., *Judo pratique. Du débutant à la ceinture noire*, 1ª Edición, Amphora, 2002, París
- Inokuma, I. y Sato, N., *Best Judo*, 1ª Edición, Kodansha Internacional, 1980, Tokyo
- Jazarin, J.L., *El espíritu del judo. Las enseñanzas de un maestro de artes marciales*, 1ª Edición, Eyras, 1996, Madrid
- Kawaishi, M., *Mi método de judo*, 1ª Edición, Bruguera, 1964, Barcelona
- Kimura, M., *El Judo. Conocimiento práctico y normas*, 1ª Edición, Aedos, 1976, Barcelona
- Kolychkin, A., *Judo. Nueva didáctica*, 1ª Edición, Paidotribo, 1989, Barcelona
- Kudo, K., *Judo en acción. Técnicas de proyección*, 1ª Edición, Fher, 1979, Bilbao
- Kudo, K., *Judo en acción. Técnicas de combate cuerpo a cuerpo en el suelo*, 1ª Edición, Fher, 1979, Bilbao
- Mañas, A., *Gladiadores. El gran espectáculo de Roma*, 1ª Edición, Ariel, 2013, Barcelona
- Nobuyoshi, T., *Aikido. Etiqueta y transmisión. Manual para uso de los profesores*, 1ª Edición, Paidotribo, 2002, Barcelona
- Nossov, K., *Gladiadores. El espectáculo más sanguinario de Roma*, 1ª Edición, LIBSA, 2011, Madrid
- Pous Borrás, S., *La justa, un aspecto deportivo medieval*, 1993, *Habilidad motriz*, 3, 31-37
- Prieto, I., Gutiérrez, A., Camerino, O. y Anguera, M.T., Knowledge of error in relation to the teaching and learning osoto-gari judo throw, 2013, *International Journal of Sports Science & Coaching*, 8(1), 53-61
- Prieto, I.; Gutiérrez-Santiago, A. & Prieto, M.A., Knowledge of Errors in the Teaching-Learning Process of Judo-Techniques: Osoto-Guruma as a Case Study, 2014, *Journal of Human Kinetics*, 41, 253-263
- Prieto Lage, I., Gutiérrez-Santiago, A., y Prieto Lage, M.Á., The teaching-learning process of judo techniques improved using knowledge of errors. Tai-otoshi as a case study, 2014, *International Journal of Performance Analysis in Sport*, 14(3), 841-851
- Prieto Lage, I., Gutiérrez-Santiago, A., y Prieto Lage, M.Á., Determination of feedback in judo by means of T-patterns, 2014, *Motriz. Revista de Educacao Fisica*, 20(1), 47-53
- Ratti, O. y Westbrook, A., *Los secretos del samurai. Las artes marciales en el Japón feudal*, 1ª Edición, Paidotribo, 2000, Barcelona
- Rodríguez Dabauza, P., *Iu jitsu de hoy, vol. 1 y 2: Técnica de defensa personal del samurai de ayer*, 1ª Edición, Alas, 2000, Barcelona
- Rodríguez Dabauza, P., *Judo aplicado a la defensa personal*, 1ª edición, Esteban Sanz, 2000, Madrid
- Santos Nalda, J., *Artes marciales. El Aikido*, 1ª Edición, Paidotribo, 1990, Barcelona
- Segura Mungía, S., *Los Juegos Olímpicos*, 1ª Edición, Anaya, 1992, Madrid
- Stevens, J., *hree Budo Masters. Jigoro Kano, Gichin Funakoshi y Morihei Ueshiba*, 1ª Edición, Kodansha Internacional, 1995, Tokyo
- Taira, Shu, *La esencia del judo (Tomo II)*, 2ª edición, Satori, 2014, Gijón
- Uzawa, T., *Pedagogía del judo*, 1ª Edición, Miñón, 1982, Valladolid
- Watson, N., *Father of judo: a biography of Jigoro Kano*, 1ª Edición, Kodansha Internacional, 2001, Tokyo

Recomendaciones
